

Nr 86.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1953/54 till avlöningar och omkostnader vid statens sinnessjukhus och statens anstalt för fallandesjuka m. m.; given Stockholms slott den 20 februari 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås inrättande av sammanlagt 114 nya tjänster vid sinnessjukhusen. Då samtidigt 29 tjänster föreslås indragna utgör nettotillskottet av nya tjänster 85, av vilka 48 avses för nytillkommande och 37 för befintliga vårdplatser. Bland dessa är en tjänst som hjälpverksamhetsöverläkare. Övriga nya tjänster är placerade i 19 eller lägre lönegrader.

Till avlöningar och omkostnader vid sinnessjukhusen äskas i propositionen 81 850 000 resp. 34 160 000 kronor, till övervakning av vissa försöksutskrivna patienter 25 000 kronor, till avlöningar och omkostnader vid statens anstalt för fallandesjuka 1 110 000 resp. 361 000 kronor samt till ferieresor för elever m. m. 4 000 kronor.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
20 februari 1953.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under elfte huvudtiteln, punkterna 28—30 och 46—48 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1953/54 beräkna

dels till statens sinnessjukhus: avlöningar resp. omkostnader två förslagsanslag om 82 450 000 resp. 34 450 000 kronor,

dels till statens sinnessjukhus: övervakning av vissa försöksutskrivna patienter ett förslagsanslag av 25 000 kronor,

dels till statens anstalt för fallandesjuka: avlöningar resp. omkostnader två förslagsanslag om resp. 980 000 och 360 000 kronor,

dels ock till statens anstalt för fallandesjuka: ferieresor för elever m. m. ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

Jag anhåller nu att få upptaga dessa anslagsfrågor till fortsatt behandling.

I. Statens sinnessjukhus: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	53 840 000	71 692 609
1952/53 (statsliggaren s. 936) ..	65 130 000	
1953/54 (förslag)	81 850 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 17/12 1952) föreslår, att anslaget höjes med 17 870 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Personal till följd av nya vårdplatser	+ 415 752
2. Personal för befintliga vårdplatser m. m.:	
a) Läkare	+ 76 128
b) Kontorspersonal	+ 99 384
c) Sjukvårdspersonal	+ 1 032 372
d) Ekonomipersonal	+ 160 740
3. Reglering av vissa personalgruppers löner	+ 3 950 000
4. Lönetillägg för tjänstgöring å obeqväm arbetstid	+ 1 800 000
5. Vissa arvodeshöjningar m. m.	+ 6 400
6. Avlöningar till vikarier	+ 180 000
7. Uppräkning av beloppet för extra arbetskraft	+ 150 000
8. Uppräkning av det rörliga tillägget	+ 10 000 000
9. Avrundning	— 776
	<hr/>
	+ 17 870 000

*Motiv**Allmänna synpunkter.*

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anförde medicinalstyrelsen, att en begynnande utveckling mot åsyftad effektivisering av den statliga sinnessjukvården vore märkbar, samt underströk vikten av att den påbörjade personella och materiella upprustningen finge fortsätta. På sätt i de senaste årens anslagsäskanden redovisats, erfordras utökningar inom så gott som samtliga personalkategorier för att nöjaktiga vårdresurser skola erhållas. Åtskilliga av styrelsens förslag i detta syfte ha emellertid ännu icke bifallits. Bl. a. ha oundgängligen nödvändiga personalförstärkningar på befintliga vårdplatser hittills medgivits endast i mycket begränsad omfattning. Det är av vikt, att sådana förstärkningar komma till stånd i större omfattning än hittills.

Av styrelsen framlagda förslag grunda sig huvudsakligen på framställningar från sjukhusens direktioner. I dessa ha emellertid framförts krav på personalförstärkningar m. m. av sådan omfattning, att styrelsen endast delvis hunnit taga ställning därtill. Styrelsen har begränsat sina förslag till vad som f. n. kan anses vara mest angeläget.

1) Personal till följd av nya vårdplatser.

För tre nya vårdavdelningar vid *Mariebergs sjukhus*, med vardera 24 platser, avsedda för oroliga manliga patienter, ha nya tjänster till en del redan inrättats. Avdelningarna kunna fr. o. m. nästa budgetår mottaga beläggning i full utsträckning. Med anledning härav erfordras följande nya tjänster, nämligen 2 överskötare, 2 förste skötare och 18 skötare.

Vid sjukhuset beräknas vidare en nyuppförd upptagningspaviljong med två avdelningar — en för manliga och en för kvinnliga patienter — om vardera 28 vårdplatser kunna tagas i bruk i början av nästa budgetår. Sistnämnda avdelning måste emellertid användas såsom evakueringsavdelning under ombyggnader inom sjukhuset. För den manliga avdelningen uppgår personalbehovet till 1 översköterska, 1 första sköterska och 7 sköterskor.

Styrelsen har för avsikt att låta anordna en ny vårdavdelning för kvinnor vid *Ryhovs sjukhus* genom ändring av dagrumsutrymmen. Avdelningen, som skall inrymma 30 vårdplatser, är tills vidare avsedd för tuberkulösa patienter. Personalbehovet för avdelningen beräknas till 1 översköterska, 1 första sköterska och 8 sköterskor.

Under nästa budgetår beräknas en vårdavdelning med 45 vårdplatser inom den s. k. jordbruksavdelningen vid *Västra Ny sjukhus* kunna beläggas. För denna avdelning inrättades fr. o. m. den 1 juli 1951 tjänster för 1 överskötare och 1 förste skötare, vilka dock ännu icke tillsatts eller uppehållits. Härutöver erfordras 10 skötaretjänster.

Styrelsens förslag med avseende å personal för nytillkommande platser innebära sammanfattningsvis, att följande tjänster skulle inrättas, nämligen 2 överskötare (Ca 14), 2 översköterskor (Ca 14), 2 förste skötare (Ca 13), 2 första sköterskor (Ca 12), 28 skötare (Ce—Ca 12) och 15 sköterskor (Ce—Ca 10).

2 a) Läkare för befintliga vårdplatser.

För att åstadkomma nöjaktig vård måste man öka läkarantalet vid primärsjukhusen så att per läkare komma att vårdas i medeltal 100 å 125 patienter. Antalet patienter per läkartjänst uppgår f. n. till omkring 144. Läkartjänsterna för den slutna vården måste utan alltför stor tidsutdräkt ökas med 20 å 25.

Beläggningen per läkartjänst vid primärsjukhusen är numera störst vid *Restads sjukhus* med 163 patienter per tjänst. Enär sjukhuset har endast två ordinarie andre läkare medan de närmast jämförbara sjukhusen disponera tre sådana, bör läkarpersonalen förstärkas med en andre läkare i Ca 29.

Sjukhuset har endast två överläkaravdelningar. Den totala medelbeläggningen är ungefär lika stor som den vid Ulleråkers och S:t Lars' sjukhus, vilka äro uppdelade på tre överläkaravdelningar. Ansvar för sjukvården inom överläkaravdelningen för kvinnor, mer än 700 patienter, bör ej vara koncentrerat till en enda läkare. Liksom skett beträffande överläkaravdelningen för män, bör förste läkaren inom kvinnoavdelningen åläggas självständigt ansvar för vissa vårdplatser.

Genomsnittliga beläggningen vid *Ulleråkers sjukhus* uppgår till cirka 136 patienter per läkartjänst. Inom den södra mansavdelningen utgör antalet patienter per läkartjänst omkring 150. Denna avdelning är vidare mer arbetskrävande än de flesta andra överläkaravdelningar för män, emedan där omhändertages huvudparten av de manliga straffrifyklarade från upptagningsområdet, Stockholm med förorter, vilka äro i behov av vård på sinnessjukhus. Även övriga manliga vårdbehövande i detta område omhändertagas på Ulleråker. Upptagningsområdet uppvisar en betydligt högre

procent asociala och större psykomorbiditet än upptagningsområden, som bestå av övervägande landsbygd. På grund härav bör avdelningen förstärkas med en andre läkare i Ce 29.

Det är angeläget att i samband med utökningen av läkarkåren vid sjuksjukhusen genomgående utbygga organisationen, så att varje överläkaravdelning får en förste läkare, antingen med eget ansvar för en del av vårdplatserna eller med ställning såsom överläkarens närmaste man och ersättare. I enlighet härmed böra vid vartdera *Sundby* och *Frösö sjukhus* en andre läkartjänst i Ce 29 utbytas mot en förste läkartjänst i Ca 31.

Vid samtliga primärsjukhus med mer än en överläkaravdelning utom vid *Frösö sjukhus* finnas särskilda överläkartjänster inrättade för hjälpverksamhet och familjevård. Detta sjukhus bör nu erhålla en sådan läkartjänst. Den till sjukhuset anslutna öppna vården skulle därigenom kunna utbyggas och effektiviseras, varvid en del intagningar kunna undvikas och utskrivningar underlättas m. m.

Sammanfattningsvis innebära förslagen beträffande läkarpersonal att 1 överläkartjänst (Ca 32), 2 förste läkartjänster (Ca 31) och 1 ordinarie andre läkartjänst (Ca 29) skulle tillkomma samt att 1 extra ordinarie andre läkartjänst (Ce 29) skulle indragas.

2 b) Kontorspersonal för befintliga vårdplatser.

Fr. o. m. den 1 juli 1948 inrättades vid vartdera av *Sundby* och *Säters sjukhus* samt fr. o. m. den 1 juli 1949 vid *S:t Sigfrids sjukhus* en assistenttjänst i Ce 19, vilket föranleddes av att till dessa sjukhus anslutits vissa sekundäravdelningar m. m. Numera få samtliga nämnda sekundäravdelningar m. m. anses utgöra permanenta anordningar. Med hänsyn härtill och då stadigvarande behov av assistenttjänsterna förefinnas böra de i likhet med övriga tjänster av samma slag vid sinnessjukhusen överföras till ordinarie stat.

Vid ett vart av de fyra stora sjukhus, som ha tre överläkaravdelningar och vid vilka antalet anställda uppgår till ca 600, nämligen *Ulleråkers*, *Ryhovs*, *S:ta Maria* och *S:t Lars' sjukhus* förekommer omfattande övertidsarbete för kassörerna och eftersläpning av vissa arbetsuppgifter. F. n. disponera intendent, assistent och kassör vid ett vart av dessa sjukhus 2 kontorister i 13 lönegraden, den ena ordinarie och den andra extra ordinarie. Dessa tagas emellertid helt i anspråk för infordrande, bokföring och redovisning av vårdavgifterna samt för det med utspisningen förenade kontorsarbetet. För förändret av tjänstematriklar och avlöningsuträkningar bör vid vartdera sjukhuset anställas en kontorist i Ce 13.

För att i möjligaste mån frigöra läkarna och den mest kvalificerade sjukvårdspersonalen (uppsyningsmän och föreståndarinnor) från skriv- och expeditionsgöromål erfordras f. n. ytterligare sammanlagt cirka 20 skriv-

biträdestjänster i Cf 4—Ce 8. För nästa budgetår böra 10 sådana tjänster inrättas.

Av innehavarna av befintliga kontorsbiträdestjänster uppfylla fyra de av Kungl. Maj:t föreskrivna behörighetsvillkoren för ordinarie sådan tjänst. Med hänsyn härtill böra 4 tjänster i Ce 8 utbytas mot kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Sammanfattningsvis innebära förslagen beträffande kontorspersonal för befintliga vårdplatser, att 3 assistenter i Ca 19, 4 kontorister i Ce 13, 4 kontorsbiträden i Ca 8 och 6 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Cf 4—Ce 8 skulle tillkomma samt att 3 tjänster såsom assistenter i Ce 19 skulle indragas.

2 c) Sjukvårdspersonal för befintliga vårdplatser.

Fr. o. m. den 1 juli 1950 omorganiserades uppsyningspersonalen, varigenom bl. a. handläggningen av ärendena rörande sjukvårdspersonalens anställnings- och tjänstgöringsförhållanden vid de större sjukhusen koncentrerades till vissa tjänstemän. F. n. finnas för ändamålet 15 första föreståndarinnetjänster. I enlighet med av statens sjukhuspersonals förbund gjord framställning föreslår medicinalstyrelsen, att tjänsterna fr. o. m. nästa budgetår benämnas personalföreståndare.

Då anordningen med särskild personalföreståndare visat sig vara synnerligen rationell och värdefull, böra även *S:t Jörgens* och *Vipeholms sjukhus* snarast förses med sådana tjänster. Vid sistnämnda sjukhus synes detta lämpligen kunna ske på så sätt, att den vakanta första föreståndarinnetjänsten disponeras för ändamålet.

För vidgad tillämpning av medicinska behandlingsmetoder erfordras en successiv utökning av arbetskraften inom sjukhusens medicinska centra (laboratorier, röntgenavdelningar, centrala läkemedelsförråd o. dyl.). F. n. böra för detta ändamål inrättas en överskötersketjänst vid ett vart av *Sätters*, *S:t Sigfrids* och *Sundby sjukhus*.

Vid *Sätters sjukhus*, där om- och utbyggnad av bl. a. laboratorier pågår, bör en tjänst som första sköterska i Ce 12 inrättas.

I den under våren 1951 avslutade specialutbildningen för arbets- och sysselsättningsterapeuter vid slöjdföreningens skola i Göteborg deltog 6 befattningshavare vid de statliga sinnessjukhusen. Dessa ha numera tilldelats tjänster såsom överskötare och översköterska. Vid den kurs, som påbörjats hösten 1951, ha sådana befattningshavare ej vunnit inträde. Detta förhållande samt den omständigheten, att personalförstärkningar i övrigt endast i ganska begränsad omfattning kommit till stånd, hindrar i hög grad ett effektivt utnyttjande av vårdplatserna. Från sjukhusen har påyrkats, att särskild utbildning i förevarande terapi anordnas för personalen, vilken

nu i allt större utsträckning stimuleras att bevista kurser vid enskilda slöjdskolor m. m. Vidare är det angeläget, att särskilda befordringsmöjligheter snarast skapas för sådan sjukvårdspersonal, som är lämplig för arbete av ifrågakarande slag. I annat fall torde risk föreligga, att denna personal övergår till den vanliga avdelningstjänsten med dess större befordringsmöjligheter. På grund härav böra vissa till sjukvårdspersonalen hänförliga tjänstemän, vilka utöver sjukvårdsutbildning förvärvat viss utbildning eller erfarenhet i slöjd o. dyl. och som förestå verkstäder av påtaglig betydelse för sysselsättningsterapien, tills vidare givas ställning såsom förste skötare resp. första sköterskor. I enlighet härmed föreslår styrelsen utbyten av följande tjänster, nämligen 2 skötartjänster mot förste skötartjänster vid ettvart av *Ryhovs, S:t Lars', Frösö* och *Salberga sjukhus*, 1 skötartjänst mot förste skötartjänst vid ett vart av *Säters, S:ta Gertruds, Mariebergs, S:t Olofs* och *S:ta Annas sjukhus* samt 1 skötersketjänst mot första skötersketjänst vid *Frösö sjukhus*.

Vid *S:t Jörgens sjukhus* bör härjämte inrättas en förste skötartjänst för handhavandet av manliga patienters sysselsättning med slöjd och bokbinderi. Vidare föreslår styrelsen, att 1 överskötartjänst och 1 överskötersketjänst inrättas för att göra det möjligt att förvärva utbildade arbetsterapeuter utöver de sex redan anställda eller att till överskötare resp. översköterska befordra sjukvårdstjänstemän med utbildning, som kan jämföras med den i Göteborg.

I betänkandet angående sinnessjukvården räknade statens sjukhusutredning av år 1943 med att vid vissa sinnessjukhus skulle — förutom 145 arbetsterapeuter för vårdavdelningar och speciella verkstäder — erfordras en föreståndare för arbets- och sysselsättningsterapien. Föreståndarna, som skulle vara överläkarnas närmaste biträden för denna del av vården borde i lönehänseende jämföras med uppsyningsmän och föreståndarinnor (Ca 16). Därvid förutsattes bl. a., att de skulle ha genomgått den för arbetsterapeuter anordnade specialutbildningen. Medicinalstyrelsen anser, att föreståndartjänster i Ca 16 nu böra inrättas för de 5 överskötare och den översköterska, som genomgått specialutbildningen, eller att sistnämnda tjänster utbytas mot 5 uppsyningsmanstjänster och 1 föreståndarinnetjänst. Såsom skäl härför anföres, att dessa befattningshavare ålagts att organisera arbetsterapien såväl vid det egna sjukhuset som vid andra sjukhus, där arbetsterapeut saknas.

På grund av inträffade förändringar i fråga om vårdplatsers karaktär, fördelning på avdelningar m. m. äro vissa ändringar av organisationen av vårdavdelningarnas personal aktuella.

S:ta Maria sjukhus. Vissa vårdavdelningar för män ha allt mer fått karaktär av avlastningsavdelningar för svårskötta patienter. På grund härav bör en överskötersketjänst utbytas mot överskötartjänst.

S:t Sigfrids och Sidsjöns sjukhus. En vårdavdelning för män även vid vart och ett av dessa sjukhus har ändrat karaktär. Till följd härav böra 2 vakanta överskötersketjänster utbytas mot överskötartjänster.

S:t Olofs sjukhus. Vid sjukhuset har inrättats en mindre insulinavdelning. För denna avdelning bör inrättas en tjänst såsom första sköterska.

Sekundäravdelningen i Rosöga. Avdelningen har hittills disponerats för vård av enbart kvinnliga patienter. Med hänsyn till bl. a. behovet av manlig arbetskraft för yttre renhållning, trädgårdsarbete m. m. vid avdelningen avses en vårdavdelning framdeles bliva disponerad för manliga patienter. På grund härav erfordras utbyte av två skötersketjänster mot skötar-tjänster.

Salberga sjukhus. En av vårdavdelningarna är fördelad på tre våningar. I en våning finnas 20 platser för vård av det svårast kroppsligt sjuka klientelet. Avdelningens förste skötare erfordras helt för vården inom avdelningen i övrigt. Vid ifrågavarande del av avdelningen förekommer omfattande medicinutdelning och annat kvalificerat sjukvårdsarbete. En därstädes stationerad skötare bör med hänsyn härtill utbytas mot en förste skötare.

För en avdelning om 21 lugna, relativt pålitliga patienter disponeras 1 översköterske- och 1 skötersketjänst. På översköterskan ankommer — förutom ansvaret för avdelningen — att handha det centrala läkemedelsförrådet och i samband därmed biträda läkaren vid omläggningar, diverse behandlingar m. m. På sköterskan faller till följd härav att på egen hand svara för medicinutdelning o. d. inom avdelningen. Av denna anledning bör skötersketjänsten utbytas mot en tjänst såsom första sköterska.

Inom den del av sjukhuset, som år 1950 togs i anspråk för statens inom sinnessjukvårdsorganisationen anordnade alkoholistanstalt, vårdades tidigare cirka 40 oroliga patienter. Detta klientel har måst överföras till andra vårdavdelningar vid sjukhuset och mera lättskötta patienter ha överflyttats till andra sjukhus. Antalet oroliga och svårskötta patienter vid sjukhuset har sålunda proportionellt stigit. Med anledning härav böra 3 nya skötar-tjänster inrättas.

Västra Marks sjukhus. För att bereda möjlighet till uppdelning av tre vårdavdelningar med vardera cirka 90 patienter i sex mindre vårdenheter föreslog medicinalstyrelsen i petita för innevarande budgetår, att 3 nya tjänster för första sköterskor skulle inrättas. Framställningen ledde emellertid endast till ett utbyte av tre sköterskor mot första sköterskor. För att uppdelningen av den ena avdelningen skall kunna genomföras, måste 3 nya skötersketjänster inrättas.

Ryhovs, Umedalens, Sundby, Frösö, S:t Jörgens, Gådeå och Vipeholms sjukhus. Vid det förstnämnda sjukhuset erfordras 2 och vid övriga sjukhus 1 nattöverskötersketjänst.

I 1951 års statsverksproposition (elfte huvudtiteln, punkten 28, s. 57—58) har lämnats en redogörelse för medicinalstyrelsens beräkning av det framtida behovet av sjukvårdspersonal. Enligt dessa beräkningar borde man tills vidare räkna med en utökning under de närmaste åren av vårdavdelningspersonalen vid nu befintliga egentliga sinnessjukhus (inkl. sekundäravdelningar) med undantag av Källshagens sjukhus med 530 tjänster under förutsättning att det av statsmakterna godkända byggnadsprogrammet icke komme att försenas. Skulle detta bliva fallet, komme nämnda utökning ej att vara tillfyllest.

För budgetåret 1951/52 inrättades 70 tjänster och för budgetåret 1952/53 49 tjänster av hithörande slag. Sålunda utgör det återstående behovet (530 — 70 — 49) 411. I det föregående har styrelsen föreslagit inrättande av 49 nya sådana tjänster. Efter prövning av inkomna framställningar har medicinalstyrelsen för nästa budgetår ansett sig böra föreslå inrättande av ytterligare 48 skötartjänster och 50 skötersketjänster vid befintliga vårdavdelningar för att tillgodose de mest trängande behoven av förstärkningar i detta avseende. Därmed har styrelsen föreslagit ökning av antalet vårdavdelningstjänster vid ifrågavarande sjukhus med sammanlagt (49 + 48 + 50) 147. Vid bifall härtill skulle återstående behovet minskas till (411 — 49 — 48 — 50) 264.

För ett effektivare utnyttjande av vissa vårdplatser och ökad säkerhet samt omläggning av avdelningspersonalens tjänstgöring för att bl. a. bereda möjlighet för patienterna att vistas uppe åtminstone till kl. 19 erfordras, att personalen vid *Källshagens sjukhus* förstärkes med 6 skötare och 1 sköterska.

Det är angeläget, att organisationen av familjevården och hjälpverksamheten successivt utbygges, vilket skulle medverka till en minskning av behovet att öka antalet vårdplatser.

Ytterligare en tjänst såsom föreståndarinna för den öppna vården erfordras vid S:ta Gertruds sjukhus.

Vid vartdera av S:t Sigfrids och Sidsjöns sjukhus bör inrättas en tjänst som social kurator i Cg 17. De där anordnade specialavdelningarna med vardera cirka 100 manliga psykopater äro nämligen synnerligen arbetskrävande för de befattningshavare, som handha patienternas sociala omvårdnad (återinpassning i arbete vid utskrivning m. m.).

Med anledning av uppkomna vakanser böra följande på övergångsstat uppförda tjänster indragas, nämligen 1 förste uppsyningsman i Ca 18, 1 uppsyningsman i Ca 15 och 4 föreståndarinnor i Ca 14.

Sammanfattningsvis innebära medicinalstyrelsens förslag beträffande sjukvårdspersonal å befintliga vårdplatser m. m. å ena sidan utbyte av 16

första föreståndarinnestjänster (Ca 19) mot 16 tjänster såsom personalföreståndare (Ca 19) samt utökning med 1 personalföreståndare (Ca 19), 2 sociala kuratorer (Cg 17), 6 föreståndare för sysselsättnings- och arbetsterapi (Ca 16), 1 föreståndarinna (Ca 16), 8 översköterskor (Ca 14), 15 förste skötare (Ca 13), 3 första sköterskor (Ca 12), 1 första sköterska (Ca 12), 45 skötare (Ce—Ca 12) och 50 sköterskor (Ce—Ca 10). Å andra sidan skulle indragas 1 överskötartjänst (Ca 14) samt följande å övergångsstat upptagna tjänster, nämligen 1 förste uppsyningsman (Ca 18), 1 uppsyningsman (Ca 15) och 4 föreståndarinnor (Ca 14).

2 d) *Ekonomipersonal för befintliga vårdplatser.*

Genom om- och tillbyggnader, ökad beläggning m. m. uppkomma successivt behov av förstärkningar av ekonomipersonalen. Behovet att öka denna personal har kraftigt stegrats även därigenom att antalet patienter, som kunna utnyttjas för arbete, på grund av olika omständigheter numera är betydligt mindre än tidigare. Till följd härav äro vissa grupper av ekonomipersonalen i hög grad underdimensionerade. Revisionen av denna organisation bör emellertid ske successivt.

Personal i verkstäder och arbetssalar. Vid ett vart av *Ryhovs*, *Restads* och *Västra Ny sjukhus* bör inrättas 1 reparatörstjänst i Ca 12. Erforderliga arbeten för underhåll av vatten- och värmesystemet samt de sanitära anläggningarna m. m. vid de båda förstnämnda sjukhusen, som vardera ha endast en reparatörstjänst för dessa arbeten, kunna ej medhinnas av den nuvarande personalen. *Västra Ny sjukhus* har icke någon reparatörstjänst. Här bör en disponibel hantverkartjänst i Ca 12 utbytas mot reparatörstjänst.

En reparatörstjänst i Ca 12 för plåtslageriarbeten vid vardera av *S:ta Maria* och *Ryhovs sjukhus* bör omändras till hantverksföreståndartjänster i samma lönegrad, enär av andra sjukhus för ändamålet disponerade tjänster benämnas hantverksföreståndare.

En hantverkartjänst för mureriarbeten vid *Vipeholms sjukhus*, vilken under lång tid hållits vakant i avvaktan på erfarenhet angående behovet av fast anställd tjänsteman för sådana arbeten, bör utbytas mot en tjänst som hantverksföreståndare i Ca 13. Sjukhuset har under senare år utbyggt från 762 till omkring 970 vårdplatser.

Furunäsets och *Vipeholms sjukhus* sakna i motsats till övriga jämförbara sjukhus hantverkartjänster för måleriarbeten. Vart och ett av sjukhusen disponerar för detta ändamål en hantverksföreståndartjänst, vilket icke är tillfyllest. På grund härav böra 2 hantverkartjänster i Ca 12 inrättas.

Då *Ryhovs*, *Frösö* och *Furunäsets sjukhus* äro i starkt behov av ökad personal för snickeriarbeten böra 3 hantverkare i Ca 12 anställas.

För underhåll av möbler, madrasser, linoleummattor m. m. böra vid ett

vart av *S:t Sigfrids, Mariebergs, Birgittas* och *Frösö sjukhus*, som helt sakna tjänster för ändamålet, inrättas en hantverksföreståndartjänst i Ca 13.

Skomakeriverkstädernas berättigande och organisation har under lång tid varit föremål för omprövning. Ledigblivande hantverksföreståndartjänster inom dessa verkstäder ha enligt föreskrifter av Kungl. Maj:t ej återbesatts utan endast uppehållits på förordnande. Frågan har närmast gällt, huruvida dessa verkstäder äro av sådan betydelse för arbetsterapien, att de böra bibehållas samt huruvida en centralisering av skoreparationer o. dyl. till vissa större sjukhus bör genomföras. Med hänsyn härtill har praxis i fråga om placering av skomakeriföreståndarnas tjänster i den högre (Ca 15) resp. lägre (Ca 13) hantverksföreståndargruppen varit vacklande.

Statens sjukhusutredning av år 1943 har i sitt betänkande angående sinnessjukvården (SOU 1948: 37) framhållit vikten av att vid varje sjukhus finnas verkstäder för yrkesmässigt hantverk inom relativt många yrken. Enligt utredningen borde därför reparationer av skodon — åtminstone i de större och medelstora sjukhusen — icke centraliseras.

Medicinalstyrelsen har för sin del funnit, att skomakeriverkstäderna böra bibehållas vid de större och medelstora sjukhusen såsom ett led i utbildningen av patienter i skomakeriyrket. Enligt styrelsens mening böra tjänsterna som skomakeriföreståndare hänföras till samma grupp hantverksföreståndare som skrädderiföreståndarna vid resp. sjukhus.

I enlighet med det anförda föreslår styrelsen, att tjänsterna såsom hantverksföreståndare i Ca 13 för skomakeriverkstäderna vid *S:ta Maria, Ryhovs, S:t Sigfrids, Umedalens, Sidsjöns, Furunäsets* och *Källshagens sjukhus* utbytas mot hantverksföreståndartjänster i Ca 15. Därjämte bör den extra ordinarie hantverkartjänsten inom skomakeriverkstaden vid *Furunäsets sjukhus* överföras å ordinarie stat (Ca 12).

Till skillnad från alla övriga sjukhus sakna *S:t Olofs* och *S:ta Annas sjukhus* helt tjänster för sömmerskor eller väverskor (Ca 9). För att erforderliga sömnadsarbeten skola medhinnas, bör vid vardera sjukhuset en ekonomibiträdestjänst i Ce 5 utbytas mot sömmersketjänst i Ca 9.

Under lång tid har *Källshagens sjukhus* icke haft tillräcklig arbetskraft för sömnadsarbeten. På grund härav bör för ifrågavarande ändamål ytterligare en tjänst såsom ekonomibiträde i Ce 5 inrättas.

Vipeholms sjukhus, där reparationerna av textilutrustningen äro synnerligen omfattande till följd av klienteletts speciella art, disponerar för sy- och vävsalarnas räkning 1 slöjdföreståndare, 1 väverska, 2 ekonomibiträden i Ce 5 och 3 ekonomibiträden i Ce 4 men saknar egentlig sömmersketjänst (Ca 9). Styrelsen föreslår, att en av ekonomibiträdestjänsterna i Ce 4 utbytes mot en tjänst såsom sömmerska i Ca 9, så att sjukhuset er-

håller möjlighet att förvärva och behålla kvalificerad kraft för bl. a. den närmaste ledningen av sömnadsarbetena.

Personal i kök, bageri och tvätt. Till följd av minskningen av patientarbetskraft är ytterligare arbetskraft inom centralköken behöfelig. I en hel del fall äro eftersträfvade förbättringar av patientkosten icke möjliga utan personalförstärkningar. För att dessa behov i viss utsträckning skola kunna tillgodoses böra 5 ekonomibiträdestjänster i Ce 4 inrättas.

Då bageridriften vid *Säters sjukhus* tillsvidare nedlagts, kan den vakanta bageriföreståndartjänsten i Ca 10 där indragas samt antalet ekonomibiträden i Ce 4 minskas med 1.

Till följd av den minskade tillgången på patientarbetskraft samt ej oväsentligt ökad tvättgodsmängd på grund av förbättring av vårdavdelningarnas linneustrustning och något ökad patientomsättning m. m. erfordras ytterligare 5 ekonomibiträdestjänster i Ce 4 för tvättinrättningarnas räkning.

Inom tvättinrättningen vid *Mariebergs sjukhus* bör emellertid personalförstärkningen ske genom att ytterligare en maskintvättare (ekonomibiträde i Ce 10) anställas. Till skillnad från övriga sjukhus av samma storleksordning disponerar sjukhuset f. n. endast en sådan tjänst.

Personal i trädgård och jordbruk. *Furunäsets sjukhus* har numera försetts med goda växthusanläggningar. Skötseln härav samt de övriga arbetsuppgifter, som böra handhavas av fast anställd personal, kräva förstärkning med 1 ekonomibiträde i Ce 10.

Vid *Restads sjukhus* har svinstallet nedlagts. Den vakanta föreståndartjänsten i Ca 10 för svinstallet kan därför indragas.

Övrig ekonomipersonal. För de interna transporter m. m. inom *Ryhovs sjukhus* erfordras ytterligare en ekonomibiträdestjänst i Ce 10. Sjukhuset disponerar för ändamålet åtminstone en ekonomibiträdestjänst i lönegrad 10 mindre än övriga jämförbara sjukhus.

På grund av den betydande utbyggnaden under senare år av *Vipeholms sjukhus* är den nuvarande personalen för transporter (2 ekonomibiträden i lönegrad 10) icke längre tillräcklig. För tillgodoseende av detta arbetskraftsbehov samt för biträde åt sjukhusets reparatörer bör en tjänst för såväl chaufförs- som reparationsgöromål i Ce 10 inrättas.

Till följd av nytillkomna expeditionslokaler, möblerade personalrum m. m. behövas för städningsgöromål 3 nya ekonomibiträden i Ce 4.

Då den yttre tillsynen nattetid vid *S:ta Maria sjukhus* överlåtits på enskilt företag, bör den yttre nattvaktstjänsten i Ca 10 vid sjukhuset överföras på övergångsstat.

Efter genomförd modernisering av *Ulleråkers sjukhus* kommer behov av mer än en tjänst för yttre nattvakt i Ca 10 icke längre att föreligga. Den

andra tjänsten såsom yttre nattvakt bör därför överföras på övergångsstat.

På grund av innehavarnas avgång kunna följande å övergångsstat uppförda tjänster indragas, nämligen 2 tjänster såsom förmän i Ca 11 och 2 tjänster såsom yttre nattvakter i Ca 10.

Sammanfattningsvis innebära styrelsens förslag beträffande ekonomipersonal för befintliga vårdplatser m. m. att denna personal å ena sidan skulle utökas med 7 hantverksföreståndare (Ca 15), 2 hantverksföreståndare (Ca 12), 1 reparatör (Ca 12), 4 hantverkare (Ca 12), 4 ekonomibiträden (Ce 10), 3 sömmerskor eller väverskor (Ca 9) och 11 ekonomibiträden (Ce 4). Å andra sidan skulle samma personal minskas med 2 hantverksföreståndare (Ca 13), 1 hantverkare (Ce 12), 1 bageriföreståndare (Ca 10), 1 föreståndare för djurstall (Ca 10) och 1 ekonomibiträde (Ce 5) samt med följande å övergångsstat uppförda tjänster, nämligen 2 tjänster såsom förmän (Ca 11) och 2 tjänster såsom yttre nattvakter (Ca 10). Vidare skulle till övergångsstat överföras 2 yttre nattvakter (Ca 10).

3) *Reglering av vissa personalgruppers löner.*

Bifall till Kungl. Maj:ts propositioner nr 107 och 241 till 1952 års riksdag medför ett ökat medelsbehov av i runt tal 3 950 000 kronor.

4) *Lönetillägg för tjänstgöring å obekväm arbetstid.*

Jämlikt kungörelsen den 14 mars 1952 (nr 68) utgår lönetillägg till vissa personalgrupper för tjänstgöring på s. k. obekväm arbetstid. På grund härav uppkommande merkostnad för avlöningar till personal vid statens sinnessjukhus beräknas på grundval av från sjukhusen inhämtade uppgifter till i runt tal 1 800 000 kronor.

5) *Vissa arvodeshöjningar m. m.*

Enligt tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente utgår numera arvode till förste läkare med självständigt ansvar för viss del av överläkaravdelning med ett från 1 200 till 1 320 kronor förhöjt belopp. Då f. n. 12 förste läkartjänster äro förenade med sådant ansvar, medför arvodeshöjningen en merkostnad av (120×12) 1 440 kronor.

Vidare har arvodet till sjukvårdstjänsteman å fast avdelning höjts med 48 kronor per år, vilket ökar medelsbehovet under anslaget med 2 448 kronor.

I anslutning till vad styrelsen anfört under punkten 2 a) föreslås, att en förste läkartjänst vid Restads sjukhus, med vilken skall förenas självständigt ansvar för vissa vårdplatser, beräknas särskilt arvode om 1 320 kronor för år.

Medicinalstyrelsen må för innevarande budgetår utgiva ersättning åt

vid rättspsykiatrisk avdelning vid sinnessjukhus ej heltidsanställd läkare, vilken enligt vederbörligt förordnande verkställt sådan sinnesundersökning, som avses i 43 § sinnessjuklagen, med 300 kronor jämte gottgörelse för utskrift av utlåtandet över undersökningen i sådant fall, då kostnadsfri renskrivning icke kunnat erhållas vid sinnessjukhus. För ändamålet har anvisats 30 000 kronor. Härigenom har man hitintills kunnat hindra, att de rättspsykiatriska avdelningarnas arbetsbalans ökat. Då antalet väntande förundersökningar ännu är betydande, f. n. cirka 270, föreslår styrelsen, att oförändrat belopp anvisas för ändamålet.

Arvoden till sekreterarna hos sjukhusdirektionerna må enligt beslut av Kungl. Maj:t utgå med högst 1 380 kronor för år räknat. Medicinalstyrelsen äger bestämma det arvode, som skall utgå vid varje särskilt sjukhus. För att arvodena skola kunna på ett bättre sätt än tidigare avpassas i förhållande till varandra och de olika sekreterarnas arbetsbelastning erfordras en ytterligare medelsanvisning av 1 180 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle medelsbehovet öka med i runt tal (1 440 + 2 448 + 1 320 + 1 180) 6 400 kronor.

6) och 7) *Vissa andra frågor.*

6) Beloppet avser kostnadsökningen för avlönande av vikarier å nytillkommande tjänster.

7) Det för extra arbetskraft för innevarande budgetår beräknade beloppet är alltför snävt till följd av att patientarbetskraft numera står till buds i avsevärt mindre utsträckning än tidigare samt att ersättningarna till den extra arbetskraften måst ökas i proportion till höjningen av tjänstemännens löner. Beloppet bör uppräknas med 150 000 kronor till 650 000 kronor.

Departementschefen.

Vad till en början angår frågan om personal till följd av nya vårdplatser anser jag mig i huvudsak kunna biträda medicinalstyrelsens förslag om inrättande av nya tjänster. Jag förordar alltså, att för Mariebergs och Ryhovs sjukhus fr. o. m. nästa budgetår inrättas följande tjänster, nämligen 2 överskötare och 2 översköterskor i Ca 14, 2 förste skötare i Ca 13, 2 första sköterskor i Ca 12, 18 skötare och 15 sköterskor. Förslaget om inrättande av 10 skötartjänster vid Västra Ny sjukhus anser jag böra bifallas såtillvida, att 7 sådana tjänster inrättas. Av de nytillkomna skötartjänsterna torde 17 böra upptagas som ordinarie i Ca 12 och 8 som extra ordinarie i Ce 12, medan av de nya skötersketjänsterna 10 torde böra upptagas som ordinarie i Ca 10 och 5 som extra ordinarie i Ce 10.

I fråga om personal för befintliga vårdplatser föreslår jag följande.

I avseende på *läkarpersonalen* har medicinalstyrelsen på anförda skäl

föreslagit, att en överläkartjänst för familjevård och hjälpverksamhet skulle inrättas vid Frösö sjukhus. För egen del vill jag framhålla, att nuvarande platstillgång och omsättning av patienter medför, att möjligheterna att vid sjukhusen mottaga nya patienter är relativt begränsade. I slutet av år 1952 uppgick överbeläggningen vid de egentliga sinnessjukhusen till cirka 16 procent och antalet exspektanter till i runt tal 1 650. En intensifiering av familjevårdsverksamheten skulle medföra, att vissa vårdplatser kunde frigöras. Härigenom skulle förutsättningar skapas för att tidigare omhändertaga motsvarande antal exspektanter och därigenom möjligheter att i ökad utsträckning återföra dem till hälsa. För en vidgning av familjevården kräves emellertid bl. a. en ökad insats av arbetskraft. Då vårdformen är förhållandevis föga kostnadskrävande och en intensifiering av densamma relativt snabbt kan leda till en förbättring av vårdmöjligheterna inom sinnessjukvården i dess helhet — ehuru givetvis i begränsad omfattning — anser jag mig böra tillstyrka förslag, som har detta syfte. Då även hjälpverksamheten bidrager till att begränsa vårdplatsbehovet bör jämväl denna verksamhet främjas. Med hänsyn härtill tillstyrker jag i detta sammanhang förslaget om en ny överläkartjänst för familjevård och hjälpverksamhet vid Frösö sjukhus. Jag biträder även medicinalstyrelsens förslag att med en förste läkartjänst vid Restads sjukhus förenas självständigt ansvar för vissa vårdplatser. Övriga förslag anser jag mig icke kunna biträda.

Beträffande *kontorspersonalen* tillstyrker jag, att ytterligare 5 biträden för skriv- och kontorsgöromål i Cf 4—Ce 8 anställas fr. o. m. nästa budgetår samt att 4 icke-ordinarie kontorsbiträden i enlighet med grunderna för befordringsgången för denna personal erhålla ordinarie tjänster i Ca 8. Medicinalstyrelsens förslag om ordinariesättning av vissa assistenttjänster samt utökning av antalet kontorister anser jag mig icke böra förorda.

Vad härefter angår *sjukvårdspersonalen* tillstyrker jag i likhet med medicinalstyrelsen, att de första föreståndarinnor i Ca 19, som sysslar med sjukvårdspersonalens anställnings- och tjänstgöringsförhållanden, fr. o. m. nästa budgetår erhåller benämningen personalföreståndare, samt att en vakant tjänst som första föreståndarinna i Ca 19 vid Vipeholms sjukhus utbytes mot en tjänst som personalföreståndare i samma lönegrad. Där emot är jag icke beredd tillstyrka inrättande av en ny dylik tjänst vid S:t Jörgens sjukhus. Förslaget om inrättande av 3 överskötersketjänster i Ca 14 vid vissa medicinska centra samt 1 första skötersketjänst i Ce 12 vid Säters sjukhus föranleder ingen erinran från min sida. Då det måste anses synnerligen angeläget att förvärva arbets- och sysselsättningsterapeuter till de statliga sinnessjukhusen förordar jag, att fr. o. m. nästa budgetår ytterligare 1 överskötar- och 1 överskötersketjänst i Ca 14 inrättas för ändamålet, avsedda för personer med den utbildning som meddelas vid slöjdföreningens skola i Göteborg. De av medicinalstyrelsen framförda förslagen om uppflyttning av ett antal skötar- och skötersketjänster, vilka utnyttjas inom

sjukhusens arbets-salar, anser jag mig icke kunna biträda. Ej heller är jag beredd tillstyrka en omändring av de befintliga sex tjänsterna som arbets- och sysselsättningsterapeuter.

Av begärda utökningar eller utbyten av personal på grund av förändringar i fråga om vissa vårdplatsers karaktär m. m. anser jag mig f. n. kunna tillstyrka anställande av 1 första sköterska vid S:t Olofs sjukhus, 3 skötare vid Salberga sjukhus, 3 sköterskor vid Västra Marks sjukhus, 2 nattöversköterskor i Ca 14 ävensom utbyte av 1 översköterska mot överskötare vid ettvar av S:t Sigfrids, S:ta Maria och Sidsjöns sjukhus samt 2 sköterskor mot 2 skötare vid sekundäravdelningen i Rosöga.

Beträffande övriga förslag om ökning av vårdpersonalen tillstyrker jag endast, att 10 skötare, av vilka 3 är avsedda för Källhagens sjukhus, och 7 sköterskor anställas.

Under hänvisning till vad jag nyss anfört om behovet av ökad arbetsinsats på familjevårdens och hjälpverksamhetens område tillstyrker jag, att vid S:ta Gertruds sjukhus inrättas ytterligare 1 föreståndarinnetjänst i Ca 16 samt vid S:t Sigfrids sjukhus en social kurator i Cg 17. För innehavaren av sistnämnda tjänst bör gälla, att han undergått den för sociala kuratorer i allmänhet erforderliga utbildningen.

Förslaget om indragning av följande på övergångsstat uppförda vakanta tjänster, nämligen 1 förste uppsyningsmanstjänst i Ca 18, 1 uppsyningsmanstjänst i Ca 15 och 4 föreståndarinnetjänster i Ca 14 föranleder från min sida ej någon erinran.

I fråga om sjukvårdspersonalen på befintliga avdelningar m. m. innebär alltså mitt förslag, att följande tjänster skulle tillkomma, nämligen 16 personalföreståndare i Ca 19, 1 socialkurator i Cg 17, 1 föreståndarinna i Ca 16, 4 överskötare i Ca 14, 3 översköterskor i Ca 14, 1 första sköterska i Ca 12, 1 första sköterska i Ce 12, 15 skötare och 8 sköterskor. Av de nytillkomna skötarna bör 10 upptagas såsom ordinarie i Ca 12 och 5 såsom extra ordinarie i Ce 12, medan av de 8 nya skötersketjänsterna 5 torde böra upptagas som ordinarie i Ca 10 och 3 som extra ordinarie i Ce 10. Å andra sidan skulle 16 första föreståndarinnetjänster i Ca 19 samt på övergångsstat uppförda 1 förste uppsyningsmanstjänst i Ca 18, 1 uppsyningsmanstjänst i Ca 15 och 4 föreståndarinnetjänster i Ca 14 indragas.

Förslagen i fråga om *ekonomipersonalen* anser jag mig icke kunna tillstyrka i vad de avse förstärkning av personalen med 1 reparatörstjänst i Ca 12 vid vartdera av Ryhovs och Restads sjukhus, utbyte av 1 hantverkar-tjänst i Ca 12 mot 1 hantverksföreståndartjänst i Ca 13 vid Vipeholms sjukhus, utbyte och ordinariesättning av vissa tjänster vid skomakeriverkstäderna, 1 ekonomibiträdestjänst i Ce 10 inom tvätteriet vid Mariebergs sjukhus, 1 ekonomibiträdestjänst i Ce 10 för trädgården vid Furunäsets sjukhus, 1 ekonomibiträdestjänst i Ce 10 för interna transporter m. m. vid ettvar av Ryhovs och Vipeholms sjukhus. I övrigt föranleda förslagen ej annan erin-

ran från min sida än att antalet nya tjänster bör begränsas till 1 hantverkartjänst i Ca 12 för måleriarbeten och 1 sådan tjänst för snickeriarbeten, 2 hantverksföreståndartjänster i Ca 13 för tapetserararbeten, 2 ekonomibiträdestjänster i Ce 4 för kök, 2 sådana tjänster för tvätterier och 1 dylik tjänst för städning. Härutöver torde en ekonomibiträdestjänst i Ce 5 böra utbytas mot en tjänst såsom sömmerska eller väverska i Ca 9.

Mitt ställningstagande till förslagen med avseende på ekonomipersonalen innebär sålunda, att följande tjänster skulle tillkomma, nämligen 2 hantverksföreståndare i Ca 13, 2 hantverksföreståndare i Ca 12, 1 hantverkare i Ca 12, 2 sömmerskor eller väverskor i Ca 9 och 3 ekonomibiträden i Ce 4. Å andra sidan skulle 1 reparatörstjänst i Ca 12, 1 tjänst som bageriföreståndare och 1 som föreståndare för djurstall, båda i Ca 10, samt på övergångsstat uppförda 2 förmän i Ca 11 och 2 yttre nattvakter i Ca 10 indragas. Till övergångsstat skulle vidare överföras 2 tjänster som yttre nattvakt i Ca 10.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle sammanfattningens vis tillkomma följande *ordinarie tjänster*, nämligen 1 överläkare i Ca 32, 16 personalföreståndare i Ca 19, 1 föreståndarinna i Ca 16, 6 överskötare i Ca 14, 5 översköterskor i Ca 14, 2 förste skötare i Ca 13, 2 hantverksföreståndare i Ca 13, 3 första sköterskor i Ca 12, 27 skötare i Ca 12, 2 hantverksföreståndare i Ca 12, 1 hantverkare i Ca 12, 15 sköterskor i Ca 10, 2 sömmerskor eller väverskor i Ca 9 och 4 kontorsbiträden i Ca 8. Å andra sidan skulle följande *ordinarie tjänster* indragas, nämligen 16 första föreståndarinnor i Ca 19, 1 reparatör i Ca 12, 1 bageriföreståndare i Ca 10, 1 föreståndare för djurstall i Ca 10 samt på övergångsstat uppförda 1 förste uppsyningsman i Ca 18, 1 uppsyningsman i Ca 15, 4 föreståndarinnor i Ca 14, 2 förmän i Ca 11 och 2 yttre nattvakter i Ca 10. Slutligen skulle till övergångsstat överföras 2 yttre nattvakter i Ca 10.

Vidare skulle tillkomma följande *icke-ordinarie tjänster*, nämligen 1 socialkurator i Cg 17, 1 första sköterska i Ce 12, 13 skötare i Ce 12, 8 sköterskor i Ce 10, 1 biträde för skriv- och kontorsgörsmål i Cf 4—Ce 8 samt 3 ekonomibiträden i Ce 4.

Mina förslag innebära alltså, att sammanlagt 114 nya tjänster inrättas, av vilka 87 ordinarie och 27 icke-ordinarie, samt att 29 tjänster indragas. Nettotillskottet av nya tjänster skulle sålunda uppgå till (114—29) 85. Av de nya tjänsterna avses 48 för nytillkommande och 37 för befintliga vårdplatser.

Vad slutligen angår medelsberäkningen för nästa budgetår vill jag erinra, att 1952 års riksdag godtagit de i propositionerna nr 107 och 241 framlagda förslagen till vissa löneförbättringar.

De av mig framlagda förslagen påkalla en ökning av medelsanvisningen under anslaget med i runt tal 700 000 kronor för nytillkommande tjänster.

För reglering av vissa personalgruppers löner, lönetillägg för tjänstgöring å obekvämt arbetstid samt vissa arvodeshöjningar m. m. beräknar jag i överensstämmelse med medicinalstyrelsens förslag resp. 3 950 000, 1 800 000 och 6 400 kronor. Med hänsyn till den personalförstärkning, jag förordat, erfordras även ytterligare medel för avlöningar till vikarier. Jag beräknar härför 115 000 kronor. Bl. a. på grund av att ersättningarna till den extra arbetskraften måst ökas i proportion till höjningen av tjänstemannalö- nerna bör det för ändamålet avsedda beloppet höjas med 150 000 kronor. Till följd av höjningen av det rörliga tillägget bör anslagsposten till rörligt tillägg höjas med 10 000 000 kronor. I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t genom kungörelse nr 748/1952 beslutat inrättande av lokala utskrivningsnämnder vid samtliga statens samt vissa kommunala sinnessjukhus. De kostnader för arvoden till ledamöter och suppleanter vid nämnderna, som föranledes härav, torde kunna rymmas inom anslaget. Den sammanlagda höjningen av anslaget skulle alltså uppgå till (700 000 + 3 950 000 + 1 800 000 + 6 400 + 115 000 + 150 000 + 10 000 000) 16 721 400 eller i runt tal 16 720 000 kronor.

På grund av förekommande vakanser på ordinarie tjänster har under de senaste budgetåren belastningen på ordinarieposten understigit de anvisade beloppen. Posten har med hänsyn härtill successivt reducerats och icke-ordinarieposten uppräknats. Då samma förhållande alltjämt är rådande, föreslår jag en ytterligare överflyttning med 500 000 kronor från ordinarie till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 31 100 000 (+ 2 205 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 290 000 (+ 5 000) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 22 660 000 (+ 2 400 000) kronor samt rörligt tillägg 27 800 000 (+ 12 110 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (31 100 000 + 290 000 + 22 660 000 + 27 800 000) 81 850 000 (+ 16 720 000) kronor.

II. Statens sinnessjukhus: Omkostnader.

	Anslag	Netto utgift
1950/51	23 800 000	26 407 307
1951/52	25 125 000	33 393 677
1952/53 (statsliggaren s. 940)	30 665 000	
1953/54 (förslag)	34 160 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 17/12 1952) föreslår, att anslaget höjes med 3 785 000 kronor.

Ä n d a m å l	Utgifter 1951/52	Anslag 1952/53	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m. åt befattningshavare	389 860	325 000	400 000	75 000
2. Reseersättningar	248 588	230 000	270 000	40 000
3. <i>Expenser:</i>				
a) Bränsle, lyse och vatten....	8 683 747	6 500 000	7 000 000	500 000
b) Övriga expenser	455 374	430 000	600 000	170 000
4. <i>Övriga utgifter:</i>				
a) Inventarier	917 882	1 050 000	1 450 000	400 000
b) Tvätt och renhållning.....	897 334	1 000 000	1 000 000	—
c) Utspisning	16 056 556	15 000 000	16 400 000	1 400 000
d) Linne, gång- och sängkläder	2 374 059	2 900 000	3 250 000	350 000
e) Läkemedel m. m.	1 370 427	1 300 000	1 425 000	125 000
f) Familjevård	821 205	750 000	1 375 000	625 000
g) Automobiles och transporter	400 487	355 000	425 000	70 000
h) Patienternas sysselsättning och förströelse	640 105	650 000	675 000	25 000
i) Diverse utgifter.....	138 053	175 000	180 000	5 000
				3 785 000

Motiv.

Medelbeläggningen på statens sinnessjukhus uppgick under år 1951 till 22 840. Därjämte vistades i medeltal 685 patienter per dag i den till dessa sjukhus anslutna familjevården. Under år 1952 och första halvåret 1953 beräknas sammanlagt 288 nytillkommande vårdplatser, som icke behöva disponeras för evakuering av andra platser, bliva tagna i bruk, nämligen 60 vid Umedalens sjukhus, 76 vid Vipeholms sjukhus, cirka 110 vid de till Sätters resp. Sundby sjukhus anslutna sekundäravdelningarna i Olofsfors, Rosöga och Ribbingelund samt 42 vid det till Västra Marks sjukhus numera anslutna Brotorps arbetshem. Vidare beräknas, att sammanlagt 158 nya vårdplatser (91 vid Mariebergs sjukhus, 22 vid Ryhovs sjukhus och 45 vid Västra Ny sjukhus) skola bliva disponibla nästa budgetår. Medelbeläggningen på ifrågavarande sjukhus under budgetåret 1953/54 beräknas sålunda uppgå till sammanlagt omkring (22 840 + 288 + 158) 23 290. Medeltalet patienter i familjevård torde komma att uppgå till omkring 710.

I enlighet härmed beräknas totala antalet vårdade per dag till omkring (23 290 + 710) 24 000.

1) Belastningen på denna post var under budgetåret 1951/52 omkring 71 000 kronor större än under budgetåret 1950/51. Ökningen är huvudsakligen hänförlig till stegrade utgifter för ersättningar till verksläkare till följd av att personalen utökats, att verksläkarnas arvode provisoriskt höjts och att särskilda läkare utanför sjukhusen i flera fall än tidigare förordnats såsom verksläkare. Ytterligare förordnanden av läkare utanför sjukhusen såsom verksläkare torde komma att meddelas. Härjämte torde antalet befattningshavare komma att stiga.

2) Inträdd utgiftsökning har till stor del föranletts av de under år 1951 höjda taxorna för järnvägsresor och traktamentsersättningar. Även har den fortsatta ökningen av antalet transporter till kroppssjukhus av patien-

ter för undersökning och behandling medverkat. Vidare har utbyggnaden av den öppna sinnessjukvården medfört större antal tjänsteresor. På grund av rådande bostadsbrist i städer och samhällen utgå omplaceringstraktementen i ganska stor utsträckning. De under första halvåret 1952 genomförda taxehöjningarna torde komma att ytterligare stegra belastningen under innevarande och nästa budgetår.

3 a) Under förutsättning att prissänkningarna på bränslen av alla slag bli bestående, torde anslagsbelastningen sjunka med cirka 20 procent. Med utgångspunkt härifrån och med hänsyn till att skatten på elektrisk energi numera bortfallit synes uppräknigen av anslagsposten kunna begränsas till 500 000 kronor.

3 b) De löpande utgifterna under sistförflutna budgetår ha uppgått till omkring 414 000 kronor. Cirka 41 000 kronor av anslagsbelastningen utgöra inträdesavgifter till telegrafverket för automatisk telefonväxel vid Furu-nässets sjukhus. Av de löpande utgifterna utgjorde omkring 266 000 kronor kostnader för telegram, telefon och annonsering och cirka 148 000 kronor kostnader för skrivmaterialier, blanketter, bokinköp m. m. En ganska betydande stegring av telefonkostnaderna är att förvänta under innevarande och nästa budgetår på grund av dels taxehöjningarna under år 1952 och dels nödvändiga utbyggnader av telefonkommunikationerna vid sjukhusen till följd av nytillkommande vårdpaviljonger m. m. Styrelsen beräknar de löpande utgifterna till omkring 455 000 kronor. Härtill komma kostnader för utbyte av de manuella telefonväxlarna mot automatiserade vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg och Sätters sjukhus, 70 000 resp. 75 000 kronor.

Med hänsyn härtill bör delposten upptagas till (455 000 + 70 000 + 75 000) 600 000 kronor.

4 a) Sedan juni 1951 ha priserna på inventarier stigit med i genomsnitt 12 procent. Med utgångspunkt från det föregående år beräknade anslagsbeloppet om 42 kronor per patient och år, bör man sålunda för nästa budgetår i första hand räkna med ett anslagsbelopp om 47 kronor per patient eller, vid en medelbeläggning på sjukhusen om 23 290, med sammanlagt (23 290 × 47) 1 095 000 kronor för löpande utgifter av normal omfattning.

Liksom för innevarande budgetår erfordras dessutom viss förhöjning av anslaget. Från sjukhusen ha nämligen till medicinalstyrelsen inkommit framställningar om medel för speciella, mera kostnadskrävande anskaffningar. Sålunda föreliggande särskilda medelsbehov uppgå f. n. till sammanlagt 671 000 kronor. Enär förnyelserna och kompletteringarna liksom tidigare böra ske etappvis, synes anslagets höjning för dessa ändamål under nästa budgetår böra begränsas till 355 000 kronor.

Inventarieposten föreslås sålunda upptagen till (1 095 000 + 355 000) 1 450 000 kronor.

4 b) Belastningen på denna delpost uppgick under budgetåret 1951/52 till 897 334 kronor mot 854 552 kronor under budgetåret 1950/51. Kostnads-

ökningen beror huvudsakligen på successivt ökad tvättgodsmängd. Ökat medelsbehov beräknas uppkomma till följd av att S:t Lars' sjukhus i avvaktan på nybyggnad av tvättcentral övergångsvis fr. o. m. år 1953 måste anlita försvarets fabriksverks tvättinrättning i Landskrona.

Med hänsyn härtill och väntad ökad beläggning har delposten uppförts med oförändrat belopp eller 1 000 000 kronor.

4 c) Nettoutgifterna för utspisningen uppgingo under budgetåret 1950/51 till 13 101 990 kronor och under budgetåret 1951/52 till 16 056 556 kronor. Betydande prisstegringar och ökad beläggning äro de huvudsakliga orsakerna till de uppkomna merkostnaderna.

Enligt socialstyrelsens levnadskostnadsindex ha priserna på livsmedel under tiden december 1951—juni 1952 stigit med 8,6 procent. Med hänsyn härtill och till senare prisstegringar beräknas kostnaden för dagsportion åt patient vid statens sinnessjukhus f. n. till omkring 1 krona 70 öre mot i genomsnitt 1 krona 55 öre år 1951. Vid en medelbeläggning av 23 290 skulle medelsbehovet för patientkosten uppgå till omkring 14 400 000 kronor. Härtill kommer årskostnaden för personalkosten, vilken f. n. uppgår till omkring 1 600 000 kronor.

Vid oförändrad kostkvalitet och nuvarande livsmedelspriser skulle utspisningskostnaderna under nästa budgetår sålunda komma att uppgå till sammanlagt omkring (14 400 000 + 1 600 000) 16 000 000 kronor.

Styrelsen har uppmanat sjukhusdirektionerna att bl. a. genom större omväxling söka åstadkomma förbättring av patientkosten samt att eftersträva s. k. enhetskost, vilket försöksvis genomförts vid bl. a. S:t Lars' sjukhus. En successiv omläggning av kosten vid sjukhusen kan beräknas påkalla en uppräknings av anslagsposten för nästa budgetår med cirka 400 000 kronor. I enlighet härmed bestämmes posten till (16 000 000 + 400 000) 16 400 000 kronor.

4 d) Under förutsättning, att nuvarande priser å textilier bliva bestående, synes man för nästa budgetår i första hand böra räkna med ett anslagsbelopp om 3 000 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har under de senaste åren vidtagit åtgärder för att höja patienternas klädstandard. Styrelsen har utgått från att den anstaltspräglade uniformiteten bör i möjligaste mån reduceras. I första hand har styrelsen sökt stimulera de olika sjukhusen att vid sin tillverkning framställa nya och större antal typer av kostymer, klänningar, kappor m. m. och att därvid använda en rikhaltigare sortering av tyger. Vid sina centralupphandlingar av textilier har styrelsen direkt medverkat i detta syfte.

Genom att sjukhusens uppmärksamhet riktats på frågan ha vissa förbättringar redan åstadkommit. Åtskilliga uppslag torde framkomma, vilka kunna tillgodogöras vid det centrala utarbetandet av modell- och mönsterserier, som parallellt pågår. Den grundläggande delen av sistnämnda arbete, som utföres av centrala sjukvårdsberedningen i samråd med representanter

för medicinalstyrelsen, sjukhusen, landstingens inköpscentral samt textil- och konfektionsindustrien, har lett till vissa förslag till nya modeller. Avsikten är, att inom den närmaste tiden låta tillverka tillräckligt antal klädesplagg av dessa modeller för användning på försök vid ett par sjukhus. Jäm- sides med berörda åtgärder medverkar försvarets centrala beklädnadsverk- stad, som i stor omfattning levererar kostymer åt de statliga sinnessjuk- husens manliga patienter, vid genomförandet av en del av de åsyftade för- bättringarna. Beklädnadsverkstaden levererar redan i viss mån bl. a. kosty- mer i nya tygsorter. Dessa leveranser förväntas inom kort få betydligt ökad omfattning.

Då det är synnerligen angeläget, att den påbörjade standardhöjningen av patienternas beklädnad kan fortsätta, bör delposten höjas med 250 000 kronor till (3 000 000 + 250 000) 3 250 000 kronor.

4 e) Kostnaderna för läkemedel m. m. stego från 1 172 060 kronor för budgetåret 1950/51 till 1 370 427 kronor för budgetåret 1951/52. Kostnads- ökningen har huvudsakligen föranletts av höjda priser för läkemedel samt förbrukningsartiklar för läkemedelsförråd, laboratorier, röntgenanlägg- ningar o. dyl. Med utgångspunkt från anslagsbelastningen under sistför- flutet budgetår och med hänsyn till bl. a. väntad ökad specialistvård på det somatiska området bör delposten uppföras med ett till 1 425 000 kronor för- höjt belopp.

4 f) Belastningen har ökat från 712 977 kronor under budgetåret 1950/51 till 821 205 kronor under budgetåret 1951/52, huvudsakligen till följd av att medicinalstyrelsen i vissa fall ansett sig böra medgiva förhöjningar av ersättningar för patienternas inackordering samt ökat antal patienter i familjevård. Medelersättning per dag och patient uppgick under 1951/52 till 2 kronor 90 öre. För att stimulera en ändamålsenlig utvidgning av familjevården har medicinalstyrelsen generellt medgivit, att inackorderings- avgiften per dag må fr. o. m. den 1 juli 1952 höjas upp till 6 kronor. Med hänsyn härtill och då styrelsen räknar med att medeltalet patienter i familjevård under nästa budgetår kommer att uppgå till omkring 710, bör delposten höjas.

4 g) Nettoutgifterna å denna delpost väntas stiga till följd av dels den utbyggnad av familjevården och hjälpverksamheten, som ägt rum under de senaste åren, och dels höjningarna av taxorna för järnvägsresor.

4 h) För att bl. a. möjliggöra ökad tilldelning av flitpenningar åt arbe- tande patienter höjdes denna delpost fr. o. m. innevarande budgetår med 50 000 kronor till 650 000 kronor. Medicinalstyrelsen, som tidigare med- delat beslut i de särskilda fall, då flitpenning ansetts böra bestämmas till högre belopp än 80 öre per dag, har numera bemyndigat sjukhusdirektio- nerna att avgöra sådana fall. Med hänsyn till den ytterligare utvidgning av enklare, lustbetonad patientsysselsättning, som bör komma till stånd under ledning av sjukvårdspersonal med särskild utbildning i sysselsättnings- och arbetsterapi, bör anslagsposten höjas.

4 i) Med utgångspunkt från belastningen på denna delpost under budgetåret 1951/52 och med hänsyn till medelsbehovet (40 000 kronor) för verk-skyddsutbildning av personal vid sjukhusen beräknas delposten för nästa budgetår till 180 000 kronor.

I betänkande, som framlagts av sakkunniga för anstaltsvårdades rätt till folkpension m. m., har föreslagits begränsning av bl. a. patienters vid sta-tens sinnessjukhus folkpensioner till belopp, motsvarande utgående vård-avgifter. Bifall till detta förslag skulle medföra behov av ganska betydande anslag för bl. a. fickpenningar åt obemedlade patienter. Styrelsen har emel-tertill för nästa budgetår räknat med oförändrade förhållanden i nu angivet hänseende.

Departementschefen.

Emot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har jag ej andra erinringar än att uppräknningen av den under posten till övriga utgifter upptagna delposten till inventarier bör begränsas till 150 000 kronor samt att delposten till diverse utgifter bör sänkas med 35 000 kronor. Några utgifter för verkskyddsutbildning torde nämligen icke böra bestridas från sistnämnda anslagspost.

I enlighet härmed uppskattar jag det ökade medelsbehovet för nästa budgetår till (75 000 + 40 000 + 500 000 + 170 000 + 150 000 + 1 400 000 + 350 000 + 125 000 + 625 000 + 70 000 + 25 000 — 35 000) 3 495 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (30 665 000 + 3 495 000) 34 160 000 kronor.

III. Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	16 000	10 080
1951/52	10 000	12 262
1952/53 (statsliggaren s. 941)	25 000	
1953/54 (förslag)	25 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 21/10 1952) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv.

Enligt föreskrift av Kungl. Maj:t har ersättningen till övervakare, varom här är fråga, fr. o. m. den 1 juli 1952 höjts från 8 till 10 kronor för den första månaden och från 2 till 5 kronor för varje följande månad av den tid, han innehaft och utövat övervakningsuppdrag. I avvaktan på erfaren-

het angående medelsbehovet bör anslaget för budgetåret 1953/54 upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder ej någon erinran från min sida. Anslaget torde därför bära upptagas med oförändrat belopp, 25 000 kronor.

IV. Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	690 000	754 486
1951/52	710 000	938 606
1952/53 (statsliggaren s. 950)	870 000	
1953/54 (förslag)	1 110 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 21/10 1952) föreslår, att anslaget höjes med 257 000 kronor.

	Ökn. el. minskn.
1. Personalförstärkningar:	
a) 1 hantverksföreståndare Ca 13.....	+ 8 604
b) 1 skrivbiträde Cf 4—Ce 8.....	+ 6 204
2. Löne regleringar m. m.:	
a) 1 lärare Ca 23 i st. f. 1 folkskollärare Ce 21.....	+ 1 466
b) 1 väverska Ce 9 i st. f. 1 ekonomibiträde Ce 5.....	+ 1 416
c) höjt arvode för predikanten m. m.	+ 585
3. Uppräkning av beloppet för extra arbetskraft.....	+ 4 600
4. Omräkning:	
a) uppflyttningar i anledning av prop. 107/1952.....	+ 72 708
b) ökning av ordinarieposten i anledning av belastningen under 1951/52....	+ 9 200
c) höjt rörligt tillägg	+ 138 400
d) kostnader för tjänstgöring å oöbekvämt arbetstid	+ 13 968
e) avrundning	— 149
	+ 257 000

1 a) Anstalten sysselsätter sedan 13 år tillbaka en helårsanställd extra målare, avlönad av medel från statens allmänna fastighetsfond. Behovet av minst en målare kan anses vara permanent. Erfarenheterna ha visat, att man icke bör eftersätta uppbyggandet av en ändamålsenlig organisation för underhållet av fastigheter och inventarieutrustning. Till anstalten bör därför såsom arbetsledare knytas en fast anställd kvalificerad yrkesman inom nämnda fack.

1 b) Anstalten disponerar f. n. endast en skrivbiträdestjänst. Anhopningen av arbetsuppgifter på kontoret har medfört, att läkarpersonalen ej kan tillgodoses med erforderlig skrivhjälp. Såväl denna personal som första föreståndarinnan bära avlastas från skriv- och kontorsgöromål.

2 a) Stadigvarande behov av tjänsten föreligger. Då ordinarie folkskollärare inom folkskoleväsendet är placerad två lönegrader högre än extra

ordinarie sådan lärare eller i Ca 21, bör ifrågavarande lärartjänst i samband med överförandet till ordinarie stat placeras i Ca 23.

2 b) Vid två av anstaltens arbetshem med resp. 32 och 29 patienter finnas för handledning och undervisning i sy- och handslöjd anställda resp. ett ekonomibitråde i Ce 5 och en väverska i Ca 9. Med hänsyn till att de med tjänsterna förenade arbetsuppgifterna äro desamma bör befattningen såsom ekonomibitråde i Ce 5 ändras till en tjänst såsom väverska i Ce 9.

2 c) Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar bör uppräknas med 45 kronor för utbetalning av styresmannaarvode till semestervikarie för anstaltschefen. Predikanten uppbär f. n. ett årligt arvode av 900 kronor. Arvodet till predikant vid statligt sinnessjukhus med i stort sett samma beläggning som Vilhelmsroanstalten utgår med 1 320 kronor. Då dessutom predikanten vid ifrågavarande anstalt meddelar konfirmationsundervisning, bör arvodet fr. o. m. nästa budgetår bestämmas till ett med 540 kronor förhöjt belopp eller till 1 440 kronor.

3) Av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal får under budgetåret 1952/53 användas ett belopp av högst 21 400 kronor för avlöande av extra arbetskraft. Detta belopp, av vilket 6 500 kronor äro avsedda för avlöande av biträde inom anstaltens elektroencefalograflaboratorium och 14 900 kronor för avlöande av ekonomipersonal, är otillräckligt. Redan under budgetåret 1951/52 uppgingo utgifterna för ifrågavarande ändamål till sammanlagt 25 207 kronor. Merkostnaden, cirka 3 800 kronor, orsakades dels av behov av ytterligare arbetskraft för eldnings- och reparationsarbeten, dels av att löneförmånerna för extra arbetskraft måst höjas till följd av ökningen av tjänstemannalönerna och lönerna enligt kollektivavtal. Av för innevarande budgetår anvisade medel för avlöande av extra arbetskraft bestridas bl. a. avlöningskostnaderna för 2 helårsanställda extra eldare. För avlöande av nämnda extra arbetskraft under nästa budgetår kommer att erfordras 17 600 kronor, d. v. s. en ökning med 3 300 kronor. För avlöande av extra arbetskraft i kök, tvätt o. dyl. beräknas oförändrat 600 kronor. Den lön, som utgår till biträdet i elektroencefalograflaboratoriet, motsvarar laboratoriebiträdenas vid statens sinnessjukhus (lönegrad 10). Då det f. n. anställda biträdet fr. o. m. den 1 januari 1954 synes böra erhålla arvode, motsvarande lön enligt 11 löneklassen, bör arvodsbeloppet uppräknas med 1 300 kronor till (6 500 + 1 300) 7 800 kronor.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens förslag om inrättande av en ny tjänst som hantverksföreståndare och en ny skrivbiträdestjänst anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Med hänsyn till att tjänsteförteckningskommittén torde komma att till prövning upptaga lönegradsplaceringen av lärartjänsten, är jag ej beredd att nu taga ställning till förslaget om ändrad lönesättning för denna be-

fattning. Däremot tillstyrker jag på av medicinalstyrelsen anförda skäl utbytet av en ekonomibiträdestjänst i Ce 5 mot en tjänst som sömmerska eller väverska i Ce 9.

Vad angår förslagen om höjning av vissa arvoden förordar jag, att arvodet till predikanten ökas med 180 till 1 080 kronor för år.

Till extra arbetskraft torde för nästa budgetår böra anvisas ett med 4 600 kronor förhöjt belopp.

I enlighet med vad jag sålunda föreslagit skulle medelsbehovet för nästa budgetår ökas med 1 416 kronor för utbyte av en ekonomibiträdestjänst mot en befattning som sömmerska eller väverska, 180 kronor för höjning av arvodet till predikanten samt 4 600 kronor för extra arbetskraft. Härtill komma 72 708 kronor för uppflyttningar i anledning av propositionen nr 107/1952, 138 400 kronor för höjningen av det rörliga tillägget och 13 968 kronor för kostnader för tjänstgöring å obekvämt arbetstid. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 torde ordinarieposten böra uppräknas med 9 200 kronor. Anslaget skulle alltså höjas med (1 416 + 180 + 4 600 + 72 708 + 138 400 + 13 968 + 9 200) 240 472 kronor eller i runt tal 240 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda: avlöningar till ordinarie tjänstemän 444 000 (+ 37 000) kronor, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 820 (+ 200) kronor, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 278 000 (+ 23 000) kronor samt rörligt tillägg 385 180 (+ 179 800) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (444 000 + 2 820 + 278 000 + 385 180) 1 110 000 (+ 240 000) kronor.

V. Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader.

	Anslag	Netto utgift
1950/51	284 000	324 381
1951/52	263 000	340 806
1952/53 (statsliggaren s. 952)	385 500	
1953/54 (förslag)	361 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 21/10 1952) föreslår, att anslaget för nästa budgetår minskas med 15 000 kronor.

Ä n d a m å l	Utgifter 1951/52	Anslag 1952/53	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Reseersättningar	3 774	2 000	4 000	+ 2 000
2. Expenser:				
Övriga expenser	5 927	5 900	6 500	+ 600
3. Övriga utgifter:				
a) inköp och underhåll av inventarier	7 956	65 000	40 500	— 24 500
b) linne, gång- och sängkläder	24 936	23 000	25 000	+ 2 000
c) läkemedel m. m.	19 782	15 000	19 500	+ 4 500
d) patienternas sysselsättning och förströelse	8 544	8 600	9 000	+ 400
				— 15 000

1) Under de två sistförflutna budgetåren har belastningen uppgått till resp. 1 699 och 3 774 kronor. Merutgifterna under budgetåret 1951/52, cirka 1 800 kronor, ha huvudsakligen föränletts av de under år 1951 höjda taxorna för järnvägsresor och traktamentsersättningar. På grund av de under första halvåret 1952 genomförda taxehöjningarna torde medelsåtgången komma att stegras ytterligare under innevarande och nästa budgetår.

2) Med hänsyn till belastningen under sistförflutet budgetår samt höjda avgifter å telefonabonnemang och telefonsamtal bör delposten uppräknas.

3 a) Enligt ett av direktionen upprättat förslag, gentemot vilket medicinalstyrelsen i stort sett icke haft något att erinra, skulle för en genomgripande upprustning av anstaltens inventariebestånd erfordras 85 000 kronor. För innevarande budgetår beviljades ett belopp av 60 000 kronor för ändamålet. Det är angeläget, att den påbörjade upprustningen slutföres under nästa budgetår. Då priserna på inventarier stigit med cirka 12 procent, sedan utrustningsförslaget förra året kostnadsberäknades, bör anslagsbehovet uppräknas med 9 900 kronor. För nästa budgetår bör alltså anvisas ett belopp av $(85\ 000 - 60\ 000 + 9\ 900)$ 34 900 kronor.

För löpande mindre kostnader för komplettering av inventarierna bör med hänsyn till nuvarande prisnivå beviljas ett från 5 000 kronor till 5 600 kronor förhöjt belopp.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits, skulle posten upptagas med sammanlagt $(34\ 900 + 5\ 600)$ 40 500 kronor, vilket innebär en sänkning med 24 500 kronor.

3 b) och c) De föreslagna beloppen ansluta sig till siffrorna för medelsåtgången under budgetåret 1951/52.

3 d) Uppräkningen föreslås för att möjliggöra en planerad utvidgning av patientsysselsättningen.

Departementschefen.

Medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår till reseersättningar och övriga expenser anser jag mig kunna biträda. Med hänsyn till vad styrelsen anfört torde medelsanvisningen under posten till övriga utgifter för inköp och underhåll av inventarier böra bestämmas till 30 000 kronor, varav 5 600 kronor för löpande utgifter, vilket innebär en sänkning med 35 000 kronor. Övriga förslag föranleder ej annan erinran från min sida än att för patienternas sysselsättning och förströelse torde böra upptagas ett med 1 400 kronor förhöjt belopp. Enligt vad jag under hand erfarit är nämligen det nuvarande beloppet för ifrågavarande ändamål förhållandevis mycket begränsat.

I enlighet med vad jag sålunda förordat bör anslaget för nästa budgetår sänkas med $(2\ 000 + 600 - 35\ 000 + 2\ 000 + 4\ 500 + 1\ 400)$ 24 500 kronor till $(385\ 500 - 24\ 500)$ 361 000 kronor.

VI. Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	6 000	3 347
1951/52	5 000	4 244
1952/53 (statsliggaren s. 953)	4 000	
1953/54 (förslag)	4 000	

Yrkande.

Medicinalstyrelsen (skr. 21/10 1952) föreslår, att anslaget upptages till oförändrat belopp.

Departementschefen.

I likhet med *medicinalstyrelsen* anser jag, att ifrågavarande anslag bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 4 000 kronor.

VII. Hemställen.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sinnessjukhus, som påkallas av vad jag i det föregående förordat;

II. godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	31 100 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	290 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	22 660 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 800 000

Summa förslagsanslag kronor 81 850 000;

III. godkänna följande avlöningsstat för statens anstalt för fallandesjuka, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	444 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 820
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	278 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	385 180

Summa förslagsanslag kronor 1 110 000;

IV. för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Statens sinnessjukhus: Avlöningar* 81 850 000 kronor;

b) till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* 34 160 000 kronor;

c) till *Statens sinnessjukhus: Övervakning av vissa försöksutskrivna patienter* 25 000 kronor;

d) till *Statens anstalt för fallandesjuka: Avlöningar* 1 110 000 kronor;

e) till *Statens anstalt för fallandesjuka: Omkostnader* 361 000 kronor;

f) till *Statens anstalt för fallandesjuka: Ferieresor för elever m. m.* 4 000 kronor.

Med bifall till denna, av statsrådet övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ralph Sterner.